

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש

תחום מקצוע: ריפוי בעיסוק

שם הפרק: ריפוי בעיסוק	שם הנוהל: מערך התעסוקה והפנאי – תכנון ויישום
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה: 1	מס' הנוהל: 1.7.0.4

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

1 רקע:

בשל מצבם הבריאותי והתפקודי של המטופלים במסגרת, וירידה בהשתתפות בעיסוקים, חשוב לשמר את יכולותיהם התפקודיות של המטופלים, לעודד עצמאות ולשלבם בפעילויות משמעותיות, בתחומי החיים השונים: עבודה, לימודים, פעילויות IADL, פנאי ועוד. שילוב זה תורם לחיזוק תחושת הערך העצמי, לשיפור איכות החיים ולפיתוח מיומנויות המקדמות השתתפות.

מערך התעסוקה והפנאי יבנה באופן מותאם אישית, בהתחשב ביכולות, בתחומי העניין ובצרכים הייחודיים של כל מטופל, תוך מתן אפשרות לבחירה והעצמה. המערך יכלול פעילויות מגוונות, אישיות וקבוצתיות, המותאמות לתמהיל המטופלים, ובעלות משמעות, כך שיתאפשר להעניק למטופלים תפקידים, אחריות ואפשרות לבחירה והגברת ההשתתפות החברתית.

2 מטרות הנוהל:

- 2.1 להגדיר את תפקיד שירות הריפוי בעיסוק בהבניית מערך פנאי איכותי ומשמעותי במסגרת ויישומו.
- 2.2 להגדיר את הממשקים בין הפעילות בתעסוקה לפעילות הפנאי במסגרת.

3 הגדרת מושגים:

- 3.1 **"עיסוקים"** - סוגים שונים של פעילויות שאנשים מעורבים בהן, ובכללן IADL, ADL, לימודים, עבודה, משחק, פנאי והשתתפות חברתית.
- 3.2 **"פעילות תעסוקה"** - פעילות מובנית, המותאמת לתמהיל המטופלים במחלקה ומעודדת שימור עיסוקים מתחומי חיים שונים. הפעילות מתקיימת באופן סדיר ומהווה ציר מרכזי בשגרת החיים במחלקה.
- 3.3 **"פעילות פנאי"** - פעילות העשרה המתווספת לפעילות התעסוקה, אשר מטרתה הנאה, רוגע ועניין ועשויה לעודד השתתפות חברתית.
- 3.4 **"נושא שבועי מוביל"** - רעיון מרכזי שנקבע מראש שניתן להתכונן אליו, ומטרתו להוות בסיס תוכני לפעילויות לאורך השבוע, במסגרת מערך התעסוקה והפנאי.
- 3.5 **"מערך תעסוקה ופנאי"** - תוכנית הפעילות בתעסוקה ופעילות הפנאי, המתקיימת לאורך כל השבוע ובכלל זה גם פעילויות המתקיימות מחוץ לכותלי המסגרת.
- 3.6 **"מנהל שירות ריפוי בעיסוק"** - מרפא בעיסוק שמונה על ידי המנהל הרפואי ו/או מנהל המסגרת כמנהל שירות ריפוי בעיסוק במסגרת הגריאטרית.
- 3.7 **"מרפא בעיסוק"** - מי שקיבל תעודת מרפא בעיסוק מהאגף לרישוי מקצועות רפואיים במשרד הבריאות וכהגדרתו בחוק הגדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008 ותוספותיו.
- 3.8 **"מדריך פעילות ותעסוקה" (להלן: "מדריך התעסוקה")** - בעל 12 שנות לימוד לפחות, בדומה לדרישות נציבות שירות המדינה. מי שמונה במסגרת הגריאטרית לתפקיד זה, הודרך ע"י המרפא בעיסוק במסגרת ובנוסף השתתף בקורס הכשרה למדריכי פעילות ותעסוקה ובהשתלמויות מתאימות.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש

ת ח ו ם מ ק צ ו ע : ר י פ ו י ב ע י ס ו ק

שם הפרק: ריפוי בעיסוק	שם הנוהל: מערך התעסוקה והפנאי – תכנון ויישום
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה: 1	מס' הנוהל: 1.7.0.4

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

4 סמכות ואחריות:

4.1 אחריות הנהלת המסגרת הגריאטרית

- 4.1.1 להבטיח קיומה של תכנית פעילות פנאי מגוונת ומותאמת לצרכי המטופלים במסגרת מבחינה תפקודית ותרבותית (ראה נספח א).
- 4.1.2 להתייעץ עם מנהל שירות ריפוי בעיסוק ו/או מרפא בעיסוק מטעמו בבחירת פעילויות פנאי במסגרת ובחירת המפעילים החיצוניים.
- 4.1.3 לשלב את מנהל שירות ריפוי בעיסוק ו/או מרפא בעיסוק מטעמו בתהליך הקליטה וההדרכה של המפעילים החיצוניים והמתנדבים.
- 4.1.4 להבטיח קיומן של פעילויות מחוץ לכותלי המסגרת מעת לעת בהתאם לתכנית פעילויות הפנאי השנתית.
- 4.1.5 להבטיח הימצאות של ציוד מותאם לצורך קיום פעילויות הפנאי.
- 4.1.6 להציג את תכנית מערך הפנאי למטופלים, לבני המשפחה ולצוות המסגרת.
- 4.1.7 על הנהלת המסגרת להגדיר בנהלים פנימיים את תהליכי העבודה וחלוקת האחריות ליישום הפעלת פעילויות הפנאי.

4.2 אחריות מנהל שירות ריפוי בעיסוק ו/או מרפא בעיסוק

4.2.1 ברמת המסגרת הגריאטרית

- 4.2.1.1 מנהל שירות ריפוי בעיסוק או מרפא בעיסוק מטעמו ישתתף בהבניית תכנית הפנאי של המסגרת ויישומה, בשיתוף פעולה עם הנהלת המסגרת ומקצועות נוספים.
- 4.2.1.2 מנהל שירות ריפוי בעיסוק או מרפא בעיסוק מטעמו יהיה מעורב בתהליך בחירת מפעילים חיצוניים.
- 4.2.1.3 מנהל שירות ריפוי בעיסוק או מרפא בעיסוק מטעמו ייקח חלק בהדרכה למפעילים חיצוניים ומתנדבים.
- 4.2.1.4 מנהל שירות ריפוי בעיסוק או מרפא בעיסוק מטעמו ייקח חלק בתהליך בקרה ופיקוח על פעילות המפעילים החיצוניים, ויבצע התאמות נדרשות, בשיתוף פעולה עם מקצועות נוספים והנהלת המסגרת.
- 4.2.1.5 מנהל שירות ריפוי בעיסוק או המרפא בעיסוק במחלקה ינחה את עבודת מדריכות התעסוקה והמפעילים החיצוניים בממשקי העבודה ביניהם.

4.2.2 ברמת המטופל

- 4.2.2.1 על המרפא בעיסוק להמליץ על פעילויות פנאי מותאמות עבור המטופל, אשר עשויות להתקיים בתוך המחלקה, במחלקות אחרות, במרחבים הציבוריים של המסגרת ואף מחוץ למסגרת. התכנית תתבסס על ממצאי ההערכה ותתאים לרצונו של המטופל והעדפותיו (ראה נספח ב).

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש

תחום מקצוע: ריפוי בעיסוק

שם הפרק: ריפוי בעיסוק	שם הנוהל: מערך התעסוקה והפנאי – תכנון ויישום
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה: 1	מס' הנוהל: 1.7.0.4

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

4.2.2.2 על המרפא בעיסוק ליידע את הצוות המטפל, בני המשפחה וגורמים רלוונטיים נוספים בדבר יישום ההמלצות לתכנית הפנאי של המטופל, בהתאם לנהלים הפנימיים ולדרכי התקשורת המקובלות במסגרת.

4.2.3 ברמת הפעילות

4.2.3.1 מנהל שירות ריפוי בעיסוק או מרפא בעיסוק מטעמו, יבנה תכנית שנתית של נושא שבועי מוביל. התכנית תשמש בסיס לבניית תכנית הפעילות בתעסוקה וכן לשיבוץ פעילויות פנאי מתאימות בתוך המסגרת ומחוצה לה.

4.2.3.2 על המרפא בעיסוק להנחות את מדריכת התעסוקה להציג את הנושא השבועי המוביל במחלקה, במטרה לעודד שיתוף פעולה עם הצוות הרב-מקצועי, הצוות המטפל ועם בני המשפחה.

4.2.3.3 המרפא בעיסוק במחלקה ידריך את המפעילים החיצוניים ואת הצוות המטפל כיצד לארגן את סביבת המחלקה בהתאם לאופי הפעילות.

5 תכנון ויישום מערך התעסוקה והפנאי במסגרת:

5.1 תכנון מערך פעילויות תעסוקה ופנאי

5.1.1 הנהלת המסגרת והצוות הרב-מקצועי יבנו תכנית שנתית לפעילויות פנאי מגוונות ומותאמות לצורכי המטופלים, בהתאם לנהלי המסגרת.

5.1.2 נושאים שבועיים מובילים יהיו אבני יסוד לתכנון תכנית התעסוקה והפנאי. על התכנית להיות גמישה ומאפשרת התאמות למצבים בלתי צפויים כגון: היעדרות של מפעיל או מדריכה, מצב חירום, ועוד.

5.1.3 התכנון יכלול הגדרה של שטחים לפעילות, ציוד נדרש, לרבות אמצעים טכנולוגיים ושיתופי פעולה בין צוותים וגורמים מקצועיים נוספים.

5.1.4 תכנית פנאי חודשית תוצג במקום בולט ונגיש בדרכים שונות בהתאם להחלטת המסגרת.

5.1.5 המרפא בעיסוק במחלקה יתכן באופן פרטני את השתלבותם של המטופלים בתכנית הפנאי כחלק מתכנית ההפעלה האישית, תוך התחשבות ברמה התפקודית, מאפיינים תרבותיים ואחרים.

5.2 יישום והפעלה של מערך תעסוקה ופנאי במסגרת

5.2.1 מנהל שירות ריפוי בעיסוק ו/או מרפא בעיסוק יבטיח את יישום תכנית הפעילות בתעסוקה ברמה המחלקתית.

5.2.2 מרפא בעיסוק יוודא את יישום תכנית התעסוקה והפנאי ברמת המטופל.

5.2.3 על המסגרת לבחון את התאמת התכנית מעת לעת, ברמת הפעילות עצמה, שביעות רצון של המטופלים, שביעות רצון של בני המשפחה ושל הצוות.

5.2.4 על המרפא בעיסוק לבחון את שביעות רצונם של המטופלים מתכנית ההפעלה האישית, לבצע התאמות, מעת לעת, לפי הצורך ולתעד בתיק המטופל, ברשומה הרפואית.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש

תחום מקצוע: ריפוי בעיסוק

שם הפרק: ריפוי בעיסוק	שם הנוהל: מערך התעסוקה והפנאי – תכנון ויישום
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה: 1	מס' הנוהל: 1.7.0.4

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

6 נספחים:

- 6.1 נספח א - הבניית מערך תעסוקה ופנאי ברמת המסגרת
- 6.2 נספח ב - תהליך בניית תכנית פעילות תעסוקה ופנאי למטופל

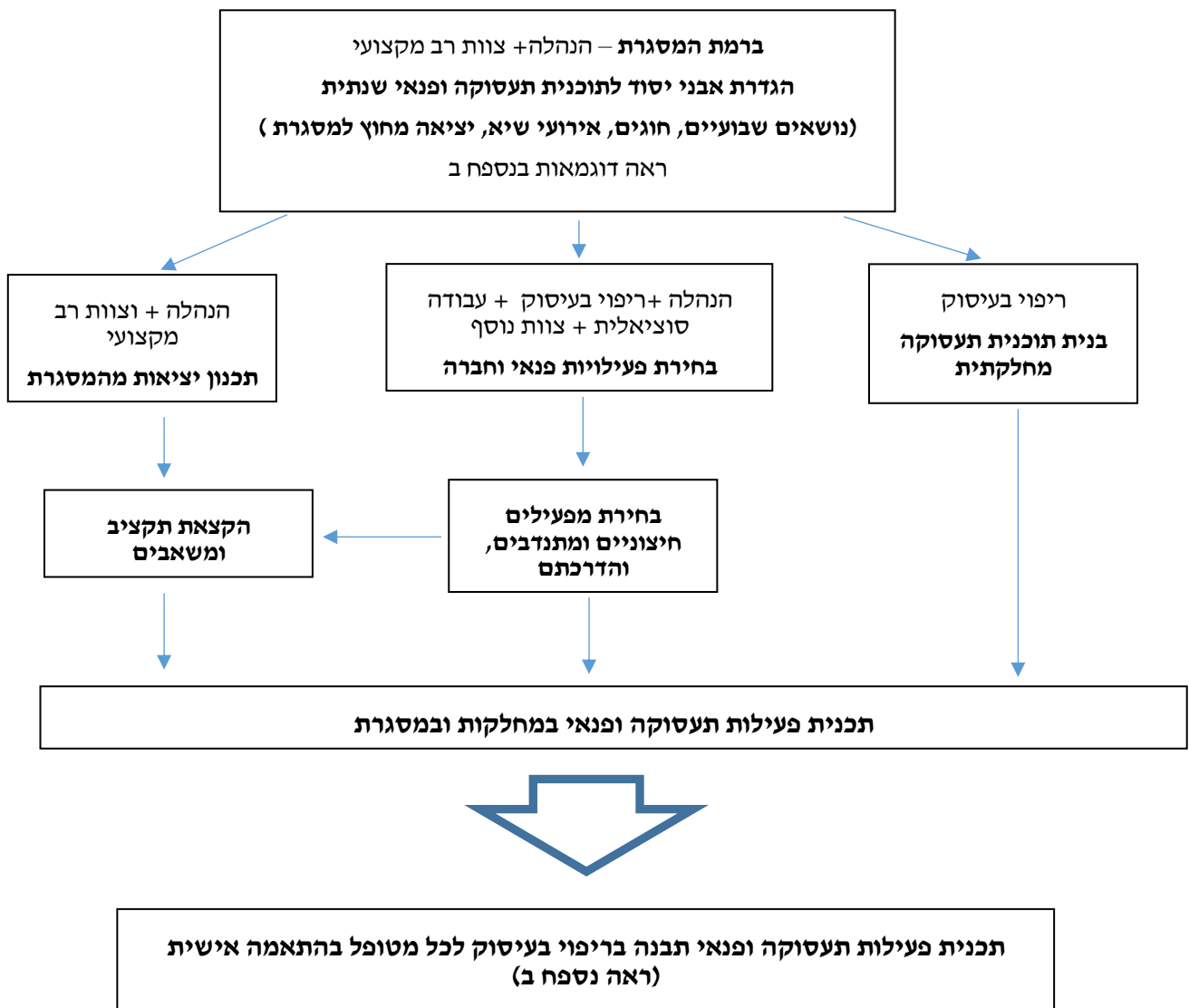

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש
תחום מקצוע: ריפוי בעיסוק

שם הפרק: ריפוי בעיסוק	שם הנוהל: מערך התעסוקה והפנאי – תכנון ויישום
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה: 1	מס' הנוהל: 1.7.0.4

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

נספח א : הבניית מערך תעסוקה ופנאי ברמת המסגרת

יציאה מחוץ למסגרת			פעילויות פנאי				פעילות קבוצתית				פעילות פרטנית				מטופל
....	D2	D1		C3	C2	C1		B3	B2	B1		A3	A2	A1	
	☺	☺			☺	☺				☺			☺	☺	דוד
		☺		☺	☺				☺			☺	☺		מוחמד
		☺		☺		☺		☺		☺				☺	יבגניה
		☺			☺	☺		☺	☺			☺	☺	☺	רוחמה
															